

Mária
Čorejová

(S)
kres
lené
pred
stavy
(S)
catchy
images

29. 5. – 22. 8. 2026

kurátorka
Mira Sikorová-
-Putišová

Povaha súčasných médií – hlavne tých konzervatívne vnímaných, ako je kresba – vie pozitívne prekvapiť a ponúknuť vnímanie tradicionalizmu v aktualizovaných súradniciach. Stále však zostáva tzv. „pomalým“ médiom. Prívlastok, pôvodne prisúdený figurálnej soche, má svoje opodstatnenie aj pri kresbách Márie Čorejovej, i pri tých, ktoré vytvára v digitálnom prostredí, kde kresliaci nástroj a dotyk s papierom nahrádza PC rozhranie. Stačí totiž, ak za kresbou vidíme proces, nielen dielo ako artefakt, ale cestu z bodu O k výsledku. Ústredným spojivom procesu je samozrejme jej nezameniteľný rukopis, ktorý sa postupne stal jej autorskou značkou. Jej kresby sú typické precíznou linkou, zmyslom pre vykreslenie detailu, vyváženým odhadom proporcií, pomeru hmoty a prázdna. Aj keď autorka využíva aj digitálne postupy, samozrejme v prospech kvality vizuálneho výsledku, ťažisko – okrem bravúrneho zvládnutia techniky kresby tušom a fixkou – spočíva predovšetkým v obsahu.

Spomínaný proces má duálnu paralelnú podobu: jednou je samotný „výkon“ kresby a druhou faktor, akým autorka zobrazovania konštruuje. Odpoveď na otázku, či ide viac o systém syntézy alebo analýzy pri konštruovaní (proces), nie je až taká jednoduchá: jedna druhú nevyklučuje a koexistujú vedľa seba vo vzácnnej symbióze. Syntéza tkvie – paradoxne – nie v rozklade reality na jednotlivé fragmenty, ale vo vytváraní nových väzieb medzi nimi, vzťahov, v ktorých aj fragmenty a útržky situácií jednotlivo nadobúdajú nové významy. Kresby tak pôsobia ako vizuálne konštrukcie, kde nosnými prvkami sú paradox, kontrast, významy vytvárané rečou symbolík alebo metafor. Mária Čorejová teda syntézou vizuálne „skladá“ a výsledkom sú mentálne alebo psychologické priestory, ktorých základom nie je iba asociatívnosť a alúzia, ale aj vrstvenie významov a celkovo ich, rečou estetiky povedané, môžeme pokladať za intertextuálne, mnohvrstevné konštrukty reality. Prepája sa v nich totiž proces vizuálneho myslenia umelkyne (od bodu O k výsledku) s možnosťou výkladu diela ako semiotickej jednotky, otvorenej aj komplexnejšej – hermeneutickej interpretácii. Kresby Márie Čorejovej tiež naplňujú povahu výsostne postmoderného diela/obrazu, ktorý nie je lineárnym rozprávaním, ale meta-príbehom.

V kompozícii je určujúcim posun – vyrušenie zo (vizuálnej) skúsenosti, z podvedome očakávaného (predstavy, pojmu, sémantiky), vedúce až k jeho znefunkčneniu. A tu sa dostávame k procesu analýzy: jej diela sú neustálymi prehodnocovaniami zažitých stereotypov myslenia, videnia i vedenia/porozumenia, ideológií, mechanizmov a prejavov kultúrnej či historickej pamäte a symbolov s nimi spätých. Autorka je teda narušiteľkou nespochybniteľných právd, mýtov a tabu. „Realita“ umelkyne (budem neoriginálna, ale výstižne zopakujem po iných – v ČB „farebnosti“) je tekutá, akoby nemala pevný bod, o ktorý sa môže oprieť. Je zrkadlom súčasnej posthumánnej a postfaktickej doby, kde aj akákoľvek dogma alebo hoax môže byť meradlom objektivity.

(S)kreslené predstavy sú dvojslovným výstižným zhrnutím toho, čo výstava obsahuje. Pomenoval ju jeden z posledných cyklov výtvarníčky, kde opätovne siaha po maľbe, no nevzdáva sa linkového kresebného rukopisu. Nové farebné maľby určite nie sú prejavom „únavy“ z bielo-čiernej nefarebnosti, už len preto, že autorka má v registri nielen kresbu (hoci dlhodobo dominantnú), ale tiež realizácie korešpondujúce s dizajnom, inštalácie, site-specific diela, a jej raná tvorba, tak ako si ju pamätám ja, bola maliarska. V ďalších cykloch je maľba pre výtvarníčku skôr novou hmotou, pracuje s ňou ako s tektonickou jednotkou diela, nielen ako so samotným výtvarným médiom. V obrazoch je modelujúcim a tvaroslovným prvkom, v zlatom prevedení výrazným symbolom tekutosti a nestálosti – prvkov, na ktoré neustále odkazuje, len v inom rámci.

Výstava je výberom z viacerých novších cyklov autorky. Formátovo skôr menšie, v kresbe poctivo rámované – čím napovedajú o chápaní Márie Čorejovej o kresbe/diele ako o hermeneutickej jednotke – boli aj výzvou, ako sa popasovať s inštaláciou. Sivo-biele, strohý „bielokockový“ a úzky chodový priestor galérie by sa vo svojej architektonickej povahe k dielam umelkyne mohol zachovať skôr macošsky, ak by boli prezentované v linkách, a nakoniec by to nezodpovedalo nelineárnej narácii, ktorou jej diela disponujú. Preto sme siahli po systéme tzv. „klastrov“ – kompozíciách, ktoré jednak podporujú autonómnosť cyklov, a tak ako sú jednotlivé diela systémami zobrazujúcimi vzájomné vzťahy, aj klastre ich akcentujú. Môžeme to brať tak – a aj autorka sa sama pri inštalácii týmto spôsobom vyjadrila – že inštalácia odráža jej skúsenosť a videnie aktívnej grafickej dizajnérky (autorky mnohých layoutov publikácií), kde stránku knihy v počítačovom rozhraní zastupuje čistá biela stena a ona je autorkou jej „zalomenia“.

Mária Čorejová (*1975) vyštudovala maľbu v ateliéri prof. Daniela Fischera na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Bola finalistkou Strabag Artaward International 2010 a držiteľkou štipendia Fulbrightovho programu (Art Institute of Boston, USA, 2002). Absolvovala viaceré zahraničné rezidenčné pobyty v USA, Rakúsku, Belgicku, Českej republike či San Franciscu. Samostatne aj kolektívne vystavuje na Slovensku i v zahraničí, napríklad v Bratislave, Prahe, Viedni, Belehrade či San Franciscu. Vo svojej tvorbe sa venuje kresbe, maľbe, intermediálnym presahom a vizuálnemu experimentu. Popri voľnej tvorbe pôsobí aj ako grafická dizajnérka a dlhodobo spolupracuje s viacerými kultúrnymi inštitúciami a vydavateľstvami. Od roku 2017 pedagogicky pôsobí na Oddelení grafického dizajnu Školy umeleckého priemyslu Josefa Vydru v Bratislave. Je tiež ilustrátorkou viacerých knižných titulov a členkou multimediálnych performatívnych projektov. Žije a tvorí v Bratislave. www.mariacorejova.sk